

АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ВУГІЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

*Ячменєв А.Б., магістрант кафедри менеджменту виробничої сфери,
ДВНЗ «НГУ», м. Дніпропетровськ, Україна*

Вугільна промисловість України характеризується надзвичайно складними умовами розробки родовищ. І коли йдеться про великі запаси вугілля в надрах України, яких вистачить на сотні років, слід мати на увазі, що більше 80% цих запасів зосереджено в пластах потужністю до 1,2 м, дуже газоносних, часто небезпечних за раптовими викидами вугілля і газу. Такі пласти в багатьох країнах взагалі не виймаються через відсутність ефективних засобів і дорожнечу.

Слід також ураховувати високий вміст сірки (зазвичай 2-4%) у вугіллі більшості продуктивних пластів, що не відповідає загальноприйнятим у світі нормам (до 1-1,2%). Це суттєво обмежує попит на вітчизняне вугілля і як сировину для виробництва коксу, і як енергетичне паливо.

У критичному стані перебуває шахтний фонд України, один із найстаріших у світі, який десятиліттями не оновлювався. Серед українських шахт переважають шахти невеликої потужності, які за своїми параметрами і природними умовами не здатні ефективно використовувати сучасну високопродуктивну виймальну техніку. У 2011 р. із 148 діючих шахт 63 шахти (43%) видобували до 500 т, а 46 шахт (31%) – від 500 до 2000 т на добу, тобто майже три чверті шахт мали добовий видобуток значно нижче середнього навантаження на один очисний вибій у Росії – 2866 т. [1, стор.16]

Виходячи з вищесказаного можна зробити висновок про необхідність якнайшвидшої модернізації галузі та посилення її конкурентоспроможною позиції. Рішення цього завдання потребує комплексного підходу, в якому алгоритм антикризового розвитку створить система інноваційного менеджменту.

У систему інноваційного менеджменту входять завдання пошуку необхідної інформації на ринку нововведень у нашій країні та за кордоном, вибору засобів і технологій, обґрунтування економічної можливості й доцільності їх упровадження, інвестиційного забезпечення тощо.

Ефективна програма інноваційного розвитку вугільного підприємства повинна охоплювати комплекс заходів, а саме:

поетапне зниження потреби в державному субсидуванні шахт до повного припинення бюджетного фінансування;

технічні заходи оптимізації схем підготовки і розробки родовища вугілля, засобів і технологій виймання і переробки вугілля й інших побіжних корисних продуктів виробництва;

заходи ресурсозбереження, що охоплюють скорочення відходів виробництва, заощадження та переробку корисних побіжних компонентів (прикладом може служити видобуток газу метану для власних потреб шахти та подальшої його реалізації);

організаційні заходи, які вдосконалюють облік витрат ресурсів і продукції що випускається, шляхом створення системи моніторингу;

соціально-економічні заходи полягають у впровадженні сучасних методів організації ринкових відносин при реалізації продукції (маркетинг, цінова політика), стимулюванні економії ресурсів і в охороні праці та навколишнього середовища.

У системі інноваційного менеджменту дуже важливим є визначення ролі інноваційних процесів у стратегічному розвитку вугільної галузі. Для вугільного виробництва таким пріоритетом є процес виймання вугілля і відповідна цьому процесу технологія робіт і організація виробництва

Механізмом реалізації інвестиційно-інноваційних проектів є активна участь у проектах усіх структурних підрозділів шахти і провідних спеціалістів. Пріоритет тут належить технічним службам і економічним підрозділам. Значну роль відведено відділам капітального будівництва, маркшейдерських робіт, службі матеріально-технічного постачання.

Оцінка впливу на показники роботи вугільного підприємства комплексу нових науково-технічних розробок враховується при формуванні бізнес-планів з технічного переоснащення основних процесів виробництва — використання нових поколінь активної частини основних засобів.

Важливим на шахті є врахування часового фактора управління інноваціями. Для вугільної продукції, що випускається на шахті, це питання є не актуальним, оскільки потреба у вугіллі в доступній для огляду перспективі існувати завжди. Однак життєвий цикл промислово-виробничих основних фондів шахти підпорядковується загальному закону, а своєчасне їх відновлення є важливим стратегічним завданням управління інноваціями.

Висновок. Отже, вугільна промисловість є для України стратегічно важливою галуззю, що здатна забезпечити енергетичну безпеку країни. У той же час занепад цього сектора економіки за часи незалежності вимагає негайних інноваційних заходів щодо реорганізації галузі. Шлях інноваційного розвитку можливий за умов оптимізації механізму субсидування вугледобувних підприємств; відбору перспективних вугледобувних підприємств і прийняття стратегічних рішень щодо їх розвитку з використанням моделей та інструментів об'єктивної техніко-економічної оцінки.

Список літератури:

1. Стан, основні проблеми і перспективи вугільної промисловості України: наук. доп. / О.І. Амоша, Л.Л. Стариченко, Д.Ю. Череватський; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2013. – 44 с.
2. Бондик К.Ю., Інноваційний розвиток економіки: проблеми та перспективи / К.Ю. Бондик, У.В. Лаврик // Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції; Київ, – 2012. ч.1. – 112 с. – С. 101–102
3. Берчак Ю.И., Колесник В.А. Анализ современного состояния и перспективы развития угольной промышленности Украины. Для международной конференции - XXII Szkoly..Eksploatacji..Podziemnej..Краков, Польша [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://masters.donntu.edu.ua/2013/igg/kolesnik/library/art>
4. Менюк Ю.В. Особливості інноваційного розвитку вугільної промисловості України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://masters.donntu.edu.ua/2012/iem>
5. Прудка Н., Лубчук И. Угольный ренессанс. Украинский деловой журнал "Эксперт". [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.expert.ua/articles/7/0/3734/>
6. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/publish/article?art_id=47920